

HJÚKRUNARFRÆÐI – LÍKA FYRIR KARLMENN!

ÞEIR ERU ekki margir karlmennirnir sem stunda nám í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og Háskólann á Akureyri. En þeir fyrirfinnast þó. Við tókum nokkra þeirra tali, spurðum út í þá ákvörðun að hefja nám í hjúkrun og veltum fyrir okkur af hverju svo fáir karlmenn, sem raun ber vitni, leggja fyrir sig hjúkrun.

Ungir karlmenn óttast við að vera öðruvísi

„**VIÐ ERUM** ekki enn komin á þann stað að allir séu á eitt sáttir að karlmenn hjúkri. Staðalmyndin um hjúkrunarfræðinga sem kvenna-stétt er enn svo sterk í samfélaginu, en þegar á reynir þykir fólki þetta ekkert tiltökumál,“ segir Tryggvi Hjörtur Oddson, nemandi á lokaári í hjúkrunarfræði við Háskólann á Akureyri. Tryggvi bendir á að margir ungir menn vili fyrir sér að fara í hjúkrun þar sem svo fáir karlmenn

séu í stéttinni. „Óttinn við að vera öðruvísi er meiri hjá mönnum á aldrinum 20-25 ára en hjá þeim eldri. Ungir menn setja það kannski líka fyrir sig að fara að vinna á vinnustað þar sem meðalaldurinn er 35-40 ára og konur í meirihluta. Það vantar að brúa þetta bil. Það þarf að koma því á framfæri að það séu karlmenn í hjúkrun, að það sé valmöguleiki að fara í hjúkrun,“ segir hann.

Ástæðan fyrir því að hjúkrun varð fyrir valinu hjá Tryggva er að hann langar að starfa í bráða- og utanspítalaþjónustu og hjúkrunin býður upp á flesta möguleika á því sviði, auk þess að nýttast hvar sem hann býr. Tryggvi hefur unnið undanfarin

þrjú ár á bráðamóttökunni í Fossvogi en námið hefur hann tekið í fjarnámi. „Þetta hentar mér mjög vel. Ég er ekki þessi átta-til-fjögur týpa og með þessu móti get ég ákveðið hvar og hvenær ég læri. Flest verkefnið vinn ég í Reykjavík en fer norður einu sinni á ári,“ segir hann, en hann býr með fjölskyldu sinni í Hveragerði. Karlmönnum fer hægt fjölgandi í stéttinni en betur má ef duga skal. Þannig hafa karlmenn í stéttinni verið óspart nýttir til að kynna hjúkrun, til að mynda á háskóladeginum. Mikilvægt sé að kynna hjúkrunarfræðina sem spennandi valmöguleika fyrir karlmenn og koma því á framfæri að það séu karlmenn í stéttinni, að sögn Tryggva.

Engir stelpustrákar í hjúkrun!

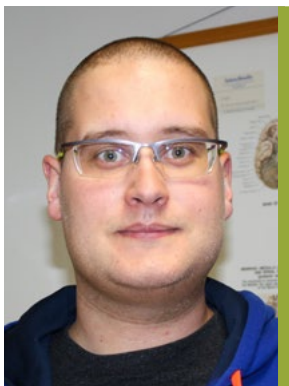
ANDRI RAFN Sveinsson er einn þiggja karlkynsnemenda á fyrsta ári í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands. Átta ár eru liðin frá því að hann skráði sig fyrst í hjúkrunarfræðina en vegna fjöldatakmakana komst hann ekki í gegn þrátt fyrir að hafa reynt í tvígang. Það var ekki fyrr en fyrirkomulaginu var breytt og nemendur tóku að þreyta hin svokölluðu A-próf að Andri fór í gegn. Í millitíðinni reyndi hann fyrir sér í flugi og hóf nám í viðskiptafræði. „Hjúkrunarfræðin blundaði alltaf í mér. Eftir að ég fór að vinna við hjálparstarf í Afríku í fyrra sannfærðist ég endanlega um að hjúkrun væri mitt fag,“ segir Andri. Síðar á árinu fór hann svo til Nepal og Grikklands, en hann hefur verið meðlimur í íslensku alþjóðasveitinni á vegum Landsbjargar undanfarin tvö ár. „Þegar námi lýkur vil ég komast út og bjarga heiminum. Það er að minnsta kosti planið í dag en hver veit hvað það

verður á morgun! Þetta er mín ástríða, að geta nýtt nám mitt í hjúkrun hvar sem er og hvenær sem er og ekki þurfa að vera bundinn einum stað. Þetta er mín ævintýraþrá.“

Að mati Andra Rafns eru kostirnir við hjúkrunarfræðina hve þverfagleg hún er fyrir utan hvað námið er fjölbreytt og býður upp á marga möguleika.

„Námið á eftir að nýtast mér hvar sem ég mun enda við að starfa. Ég hef mikinn áhuga á að vinna við hvers konar bráðaðþjónustu og fyrirbyggjandi aðstoð í þróunarvinnu, hvort sem það er við þróunaraðstoð eða uppbyggingarfasa,“ segir hann en Andri hefur lokið grunnnámskeiði í sjúkraflutningum.

Spurður út í ástæðuna fyrir hve fáir karlmenn leggi fyrir sig hjúkrun telur hann hjúkrun vera enn bundna við hina gamalgrónu hugmynd að kvenmenn vinni fyrst og fremst við hvers kyns umönnunarstörf, og það sé ekki bara bundið við hjúkrunarfræðina. Ímyndin sé lífseig – að karlmenn lækni og konur hjúkri. „Ég held að margir átti sig ekki á hvað hjúkrunarfræðin er og hvað hjúkrunarfræðingar geri. Þessi gamalgrónu viðhorf endurspeglar þannig fáfræði fólks um hjúkrun.“ Að sögn Andra sækja margir karlmenn í stéttinni í hraðann og átökin, þá sér í lagi á bráðadeild og gjörgæslu, og ýmiss konar björgunarstörf líkt og í slökkviliðinu og við sjúkraflutninga. „Þetta eru sko engir stelpustrákar!“

Flestir karlmenn íhuga ekki hjúkrun

SIGÞÓR JENS Jónsson er á lokaári í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands. Undanfarin þrjú ár hefur hann verið eini karlkynsneemandinn en það var ekki fyrr en síðastliðið haust sem það bættist í hóp karlmanna í hjúkrunarfræðinni. Sigþór segir það hafa verið ljúft, eins og hann orðar það, að vera eini strákurinn og stelpurnar hafi verið góðar við hann. „En það er helst þessi athygli frá kennurum. Þeir vita að ég er eini strákurinn og taka því frekar eftir ef mig vantar í tíma. Annars er þetta bara hamingja,“ segir hann.

Sigþór segist upphaflega hafa stefnt á sálfræðina en sjái ekki eftir því að hafa valið hjúkrunina sem væri millivegur á raungreinum og félagsfræðigreinum. Kostirnir, sem hann sér við að starfa sem hjúkrunarfræðingur, er fjölbreytnin, enginn dagur sé eins og starfsvettvangurinn fjölbreyttur, auk þess að geta unnið hvar sem er í heiminum. Hann segir að hjúkrunarfræðin henti karlmönnum alveg eins vel og konum en ástæðan fyrir því hve fáir þeir eru í faginu sé sú að margir íhugi það ekki einu sinni.

„Annars hugsa ég að þetta sé bara í hausnum á okkur að líta á þetta sem kvennastarf,“ en fram hefur komið í könnun á vegum hjúkrunarfræðideildar að launin spila stóran þátt í hversu fáir karlmenn leggja hjúkrun fyrir sig. „Ég held að þetta sé samspil margra þátta og kannski þurfi þetta bara að fá að þróast með tíð og tíma. Við þurfum að leggja áherslu á að útrýma kynbundnum launamuni því það er held ég stærsta skrefið í þessu öllu,“ segir hann.

Til að auka hlut karlmanna í hjúkrun þarf greinin að gera sig sýnilegri að mati Sigþórs. „Fólk þarf að vita hvað hjúkrunarfræðingar gera því að allt of fáir gera sér grein fyrir því. Í fréttaumfjöllun um hjúkrunarfræðinga eru þeir mjög oft sýndir vera að búa um rúm eða taka til lyf,“ bendir hann á. Það endurspeglast til dæmis í fordómum gagnvart hjúkrunarfræðingum, og að í stað þeirra væri allt eins nóg að vera með lyfjasjálfsala. Sigþór hefur sjálfur ekki ákveðið hvað hann vill leggja fyrir sig í hjúkrun en hann hefur áhuga á að vinna á æða- og lýtaskurðeild og stefnir á að vinna á bráðadeild reynslunnar vegna. „Síðan er það á tíu ára planinu mínu að starfa úti í smá tíma.“

Vantar ímynd af karlmönnum í hjúkrun

VALUR FREYR Halldórsson Hvanndal er annar tveggja karlkyns-hjúkrunarfræðinema við Háskóla Akureyrar sem útskrifast nú í vor. Áður en hann hóf nám í hjúkrun hafði hann starfað hjá slökkviliði Akureyrar í ein tíu ár. „Mig langaði að mennta mig meira og valið stóð á milli þess að fara í bráðatækninn eða hjúkrun,“ segir Valur. Hann hóf bráðatæknánám í Bandaríkjunum en ekki er boðið upp á slíkt nám hér heima. Námið tekur níu mánuði en hann hætti að þremur mánuðum

liðnum þegar hann sá fram á að þetta yrði of langur tími fjarri fjölskyldunni. Eftir að hafa vegið og metið kostina í stöðunni tók hann ákvörðun um að hefja nám í hjúkrun þrátt fyrir að það væri töluvert lengra nám, en jafnframt eru möguleikarnir langtum fleiri. „Upphaflega ætlaði ég að bæta við mig þekkingu og halda áfram að vinna hjá slökkviliðinu. En námið hefur vakið svo mikinn áhuga hjá mér að nú langar mig bara að læra meira,“ segir Valur. Hann hefur því sagt starfi sínu lausu hjá slökkviliðinu, er búinn að ráða sig á gjörgæsluna á Akureyri og stefnir á meistaranám í svæfingum.

Það sótti að Vali valkvíði þegar hann var spurður hverjir kostir starfsins væru: „Vá, þeir eru svo margir. En í fyrsta, öðru og þriðja lagi er kosturinn sá hvað námið nýtist víða. Í raun getur maður nýtt það við allt og hvar sem er í heiminum. Það er ekki bundið við einhverja ákveðna stofnun auk þess sem það er mjög gefandi og skemmtilegt.“ Spurður um ástæðuna fyrir því að svo fáir karlmenn eru í hjúkrun svarar hann því til að hjúkrun hafi lengstum verið kvennastarf. „En ég finn að það er að breytast. Viðbrögðin, sem ég fékk þegar ég hóf námið 2012, voru til dæmis allt öðruvísi en þau viðbrögð sem ég fæ núna, fjórum árum síðar. Bara á þessu tímabili hefur viðhorfið breyst og nokkrir samstarfsfélaga minna í slökkviliðinu hafa sýnt áhuga á að byrja í hjúkrun,“ segir Valur og bætir við að það þurfi að gera karlmenn í hjúkrun sýnilegri og í raun búa til ímynd af karlmönnum í hjúkrun. „Þessi ímynd hefur aldrei verið til. Við erum svo langt á eftir hér á Íslandi samanborið við mörg önnur lönd. En þetta er að breytast hægt og rólega og ég gæti vel trúað að það eigi eftir að verða sprenging hvað varðar fjölda karlmanna í hjúkrun á næstu tíu árum.“

Vil hjálpa þeim sem geta ekki hjálpað sér sjálfir

TÓMAS ELDJÁRN Vilhjálmsson, fyrsta árs nemi í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands, sá tækifæri til að tengja áhugamál sitt við háskólanám. Hann á að baki nokkurra ára reynslu í björgunarsveit og í fjallaleiðsögn. „Þetta er gefandi og skemmtilegur starfsvettvangur og hjúkrunarnámið getur opnað svo marga möguleika til að tengja við hvers kyns björgunarstörf,“ segir Tómas. „Ég hef alltaf verið heillaður af umönnun og að geta hjálpað þeim sem geta ekki hjálpað sér sjálfir,“ en hann á ekki langt að sækja áhugann á hjúkrun því að báðir foreldrar hans eru hjúkrunarfræðingar.

Tómas segir stráka almennt ekki átta sig á hve hjúkrun er fjölbreytt starf og býður upp á mörg atvinnutækifæri. „Ég fann þetta greinilega þegar ég var að kynna hjúkrunarfræðina á háskóladeginum.

Þar spjallaði ég við þó nokkuð marga og það kæmi mér ekki á óvart að þeim fjölgaði sem hefja nám á næsta ári,“ segir hann.

Metnaður að læra það sem ég hef gaman af

MAGNÚS ÞÓR Þorvaldsson var búinn að vinna á geðsviði

Landspítalans í fjögur ár þegar hann hóf nám í hjúkrun síðastliðið

haust. Ástæðan fyrir því að hjúkrun varð fyrir valinu er sú að hann langar einfaldlega að verða hæfari í því sem hann vinnur við. Auk þess opni

námið margar aðrar dyr. „Um tvítugt hefði mér aldrei dottið í hug að fara í hjúkrun. Ef ég hefði á sínum tíma stefnt á nám við heilbrigðisvísindasvið hefði valið að öllum líkindum staðið á milli þess að fara í læknisfræði eða sálfræði,“ segir Magnús.

Persónulega segist hann ekki líta á hjúkrun sem kvenna- eða karlastarf enda margir karlmenn að vinna við geðdeildir spítalanna. Aftur á móti er ásýnd hjúkrunarfræðinga tengd konum; „líkt og þú hugsar um sjómann! Þá sérðu væntanlega karlmann

fyrir þér!“ Magnús segir framtíðaráform sín vera þau að klára námið og verða betri í því sem hann gerir. „Að ná sér ekki í menntun í því sem maður hefur gaman af er bara metnaðarleysi.“